

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

Vajda Ferencz

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Dr. Gróf Kuun Géza

1837. decz 28—1905. apr. 10.

Az evangelium szerint reformált magyar keresztény egyháznak nagy halottja van. Dr. Gróf Kuun Géza a szászvárosi Kuun kollegium főgondnoka, az erdélyi Egyházkerület Egyházi Értekezlet világi elnöke, valóságos belső titkos tanácsos, több hazai és külföldi tudományos társaság tagja apr. 10-én rövid szeszély után meghalt. Erdeméit, mint tudósnak, mint hazafinak a maga helyén méltatni fogják majd azok a társaságok, melyeknek tagja volt. De itt is felemlítünk annyit, hogy Gróf Kuun Géza európai hírű tudós volt. Különösen a keleti nyelvészet és vallás történet terén tűnt ki eredeti kutatásaival. E szakban írott munkáit a külföld is a legnagyobb kitüntetéssel fogadta. A hazai irodalomban különösen a történelmet művelte, megbecsülhetetlen forrás műveinek juttatva birokába a tudományos világot. Ezért adományozta a budapesti és kolozsvári tudományos egyetem a tiszteletbeli bölcsészeti doktori címet.

Minket azonban reformátusokat sokkal inkább érdekel a vallásos buzgóságu, egyházát kiválóan tisztelő férfi. Ritka ember, kiben a tudomány olyan szépen párosul a hittel, mint Kuun Gézában. A legtöbb tudós tudományában bizakodva, eldobja a hitet, megveti a vallást, s nem törődik az egyházzal. Kuun Gézát tudományos kutatásai mind jobban meggyőzték a felől, hogy a világot Isten vezérli; Isten gondviselése, jósága éltet mindeneket. Ez irányban írott munkái tele

vannak hittel, Istenbe vetett bizalommal. A Kuun Géza vallásossága azonban nem csupán a szívnek belső hitvallása volt, hanem, mint minden igaz vallásosság külsőképpen is megnyilatkozott. És pedig két irányban u. m. a *buzgó templom látogatásban és egyháza iránti törhetetlen ragaszkodásban.*

A marosnémeti kis templom a tanubizonyossága, hogy Kuun Géza nem mulasztott el egyetlen vasárnapot sem — mikor csak otthon volt és egészsége engedte, hogy részt ne vett volna az Isten tiszteletén. Nála a templomba járás, az imádkozás *lelki szükség* volt. Pedig jól tudta, hogy a marosnémeti egyház egyszerű kálvinista papja neki nem beszél tudományos kérdésekről. És mégis érdekelte a templom, mert a pap szavában *az Isten igéjét* hallgatta. A tudomány, művészet, sőt az ég és föld is elmulnak: de az Isten ígéje megmarad. Oh, milyen sok művelt embert megszégyenít a Kuun Géza hite, s milyen sok templom kerülő vehetne példát tőle e tekintetben. Bizony ez az ember *Isten felől, igaz ember volt!*

Hitéből folyt egyházának lángoló szeretete is. A nemes gróf Hunyadmegyében lakott, hol a magyarság úgy áll a nemzetiségek között, mint kis sziget a nagy óceánban. Szerette a magyar népet őseinek határtalan faj szeretetével. Fájt a szíve, midőn látta, hogy pusztul egyes helyeken a tiszta magyar elem, miként nyeli el az oláhság véreinket. *A magyarság fenntartó erejét a kálvinizmusban látta gyökerezni.* Ennek az egyháznak nyelve szin magyar, szervezete a népképviselői alakuló, szellemében szabad, független. Egy ilyen egyház lehet csak a magyar nemzetnek fenntartó oszlopa, érczbástyája. A Kuun család, s köztük Kuun Géza is tetemes anyagi áldozatot hoztak,

hogy Hunyadmegyében a református egyházakat megerősítsék, hogy nemzeti hivatásukat betölthessék.

Kuun Géza az egyházi tisztségeket nem lépcsőnek tekintette, mint sok főgondnokunk teszi, hanem elhivatásnak a melylyel *együtt kötelesség, munka is jár*. Tagadhatatlan, hogy világi nagyjaink szavukkal, megjelenésükkel, befoiyásukkal igen sokat tehetnek egyházi életünk fölvirágoztatásában. De az is igaz, hogy igen sok világi emberünk nem érvényesíti a benne elhelyezett erkölcsi erőt egyházunk javára. Kuun Géza e tekintetben is előljárt. A király belső titkos tanácsosa *nem csinált tilkot belőle, hogy ő református*. Meggyőződését nyíltan, bátran elmondta mindenütt. A »Vasárnap« olvasói még emlékezhetnek azokra a szép elnöki megnyitó beszédekre, melyeket Kolozsvárt, Nagyenyeden és Székelyudvarhelyen elmondott. Mindenik egy-egy igaz gyöngye a ref. egyházi irodalomnak, sőt több *hitvallás, mely mindnyájunkat kötelez*.

Bizony Kuun Gézában érzékeny veszteség érte református egyházunkat. Leesett a mi fejünknek ékés koronája. De az Isteni gondviselés éppen azért adta nekünk, hogy életéből, munkásságából, vallásosságából, hazafiságából tanuljunk. Ragyogjon azért neve előttünk, mint fénylő csillag!

Vajda Ferencz.

Isten Atyánk. 2.

Csodálatos, és egyszersmint a szellem rendkívüli bölcseségről tanuskodik, hogy a mi Urunk Jézus ezen első, egyszerű és természetes elnevezése mellett Istennek, mint atyának, pásztornak,

TÁRCSA.

Nyomorban.

Irta: Csiki Albert.

Künn sűrű pelyhekben hull a hó. Ablakomat tele rajzolta tél apó különbnél-különb alakú figurákkal. A téli hidegszél csapkodja a havat, a jégszilánkot az utcán járó-kelők arczába. Mindenki siet, hogy mielőbb meleg szobából nevehessen tél apó ökegyelmességének szemei közé. Igen, meleg szobából az, a kinek van meleg szobája, kényelmes otthona, hová nem hatol be a tél dermesztő hidege. De hát a kinek nincs meleg szoba? . . . kényelmes otthon? . . . És hányan vannak ilyenek? Hányan és hányan mérlik az ország útját e dermesztő hidegben, kiknek szemükből könnyet sajtol ki a téli szél, a nyomor, a kétségbesés. Oh, de, hányan? . . .

És amint kinézek szobám ablakán, s nézem a levegőben tánczó hópelyheket, gondolatom útítársul szegődik azon szerencsétleneknek, kik könyörülő embertársaiktól várnak meleg szállást, egy darabka alamizsna kenyeret.

az emberek királyának soha még meg sem kísértette Istenről magasabb hittani meghatározásokat állítani fel. Képekből, példázatokból áll minden, a mit mi tőle az isteni dolgokról hallunk.

És ebben ránk nézve egy igen nagybecsű tanulság rejlik Isten lényegének és természetének megismerésére vonatkozólag. Egy szóval, mi Istent, mindig csak képekbe, hasonlatokban ismerjük, az ő lényegét az ismeret ama tisztaságával és világosságával fel nem foghatjuk, mint ezt a földi dolgoknál tehetjük. A szerető Isten nem oly tiszta és világos előttünk, mint egy számpélda, vagy mondjuk: a kétszerkettő. Mi róla mindig csak annyit tudunk meg, mennyit emberi természetünk szerint megtudhatunk. És ez nem az ő egész lényege, nem az ő Istenségének teljes mélysége. Az örökre valami megfoghatatlan, kitanulhatatlan és végére mehetetlen marad előttünk; az ő ruhája befödi az egész földet, de mi e ruhának csak szélét érinthetjük; az ő arcát pedig — mint az ő testamentum oly szépen és találóan mondja, senki sem láthatja; az ő ihletett próféta is betakarják fejüket mikor előttük elmegyen és félve néznek utána. (2. Moz. 33. 20.) »Mégközelíthetfen világosságban lakozik — mondja az új testamentum — a hallhatatlan Isten«. (1. Tim. VI. 16.) Pál apostol pedig azt mondja, hogy mi az isteni dolgokat csak oly sötéten és elmosódva láthatjuk, mint egy másolati képet, egy homályos tükörben. (1. Kor. XIII. 12.) Ez, a mi Istenhez való viszonyunk természetében rejlik, hogy mi őt csak hiányosan, képekben ismerhetjük meg. De így van más földi teremtmények hozzánk való viszonyával is. Világos, ugyanis, hogy az állatoknak az emberről igen tökéletlen képzetök van és minde-nik csak az ő képességének mértéke szerint ismer-

Oh, mert télen százszor, ezerszer érezhetőbb a nyomor. Hisz nyáron minden bokor enyhetadó árnya hívogatja a fáradt útast, csörgedező patak kristály-tiszta vize enyhíti égő szomját, s a természet gazdag élestára csillapítja az éhezőnek kínjait, szóval maga a természet táplálja a társadalom mostoha gyermekeit. De télen? Télen a kihalt természet jéghideg kebelén kiába keres enyhet, menedéket a sorsüldözött, s bizony-bizony ebben a mai kihült szíviú társadalomban is sokszor nagyon sokszor hiába hallszik az éhezőnek esdeklő szava . . .

Eszembe jut egy szomorú történet.

Hideg, kemény tél volt akkor is. Javában farsangoltak mindenfelé. Vigság, zene hallatszott mindenhol. A főváros utcáim egymást érték a fényes fogatok, melyek százával, ezrével hordták a közönséget a színházakba, mulatóhelyekre. Az utcákon tündéri világosság, zsvaj, zaj, lárma. Itt mindenki siet. Itt nem érnek rá egymást nézni, egymás bajával törődni. A villamos kocsi csilingelése még növeli a pokoli zajt, közbe az ujság-árusok kiabálása vegyül. Egy fejlődő világvárosnak képe az, melyet látunk. Mindenhol, merre a szem ellát, fény, pompa. A palotáknak beláthatatlan sora. Azt hinnéd, hogy itt nincs szegénység. Itt mindenki boldog, megelégedett. Csalóddol. Ha-

minket, de még a legfejlettebb állatok sem képesek annyira megközelítőleg megismerni minket a mint azt mi magunk tehetjük. Annyira vihetünk egyes állatokat, hogy azok, a mi akaratumkat megértsek és azt kövessék, de soha sem fog sikerülni velök a mi gondolkozásunkat és szabad-akaratumkat — melyből kifolyólag cselekszünk — megértetni! Hasonlót, csak hasonló ismerhet meg — mondják a bölcsészek. Az alsóbb rendű teremtményeknek soha sem sikerül tehát, a felsőbbrendűeket helyesen felfogni és megismerni. Épen ez áll rólunk emberekről is, Istenhez való viszonyunkat illetőleg Mert, a ki azt hiszi, hogy Isten, az örökkévalót az ő kicsiny és véges értelmével felfoghatja: az hasonlít ama gyermekhez, ki egy csiga kagylóval kiakarja meríteni az óceánt! *Kálvin* igen helyesen figyelmeztet arra, hogy Istennek elrejtett lényegét jobb áhítatosan tisztelni, mint kíváncsílva fűrkészni. *Luther* pedig azt mondja: »sten lényege magában egy elrejtett, kifűrkészhetetlen lényeg, teljesen megismerhetetlen és felfoghatatlan. Mi csak a mit róla megtudhatunk annyi, hogy ő, a mi tiszteletünk tárgya és hozzánk szól az ő prófétái által.«

Egy igen szép és találó hasonlatban tünteti fel *Plátó* is azt a módszert, a melyáltal az égietek megismerhetjük: »Képzeld magadnak — így szól a bölcs — hogy egy földalatti barlangban emberek vannak, gyermekségek óta, mint foglyok bezárva és úgy lelánczolva, hogy se a kijáratot se a napvilágot soha se láthassák, hanem mindig csak a barlang hátsó részére néznek. Ezen barlang előtt huzódik el egy nagy kőfal, s a mellett hosszan egy ut, a melyen gyakran emberek járnak föl s alá, a kik magukkal edényeket, szobrokat, vagy más tárgyakat visznek, s ezeknek

árnyékát a barlang hátsó oldalára vettetik. Közülök némelyek beszélnek is, míg mások hallgatnak. Azonban a foglyok sem ön magokat, sem egymást, sem pedig a föltartott tárgyakat nem látják — csak épen a falra vetődött árnyékokat. Ők tehát ezen árnyékokat a valódi dolgoknak tartják és azt is képzelik, hogy azok beszélnek.«

Igy, az Isten is csak, mint egy az árnyékát veti e világra, maga pedig az ő nagyságában és dicsőségében a halandó szemei előtt, kifűrkészhetlen marad.

Ime, tehát, a mi üdvünkért, boldogságunkért, békeségünkért meg kell elégedjünk azzal az ismerettel, a mit Urunk, Istenünk, nekünk halandóknak itt a földön kijelentett. és ne törekedjünk többre, mint *Krisztus*, *Plátó*, *Kálvin* és *Luther*. Mert az ember, földi tudományával kevélykedve és felfuvalkodva: igen könnyen és gyakran arra gondolatra jöhet, hogy ő képes kell legyen az Istenségi mélységeit megérteni; és ha ezen fáradozásai közben hajótörést szenved, ha képtelenségre, látszólagos ellenmondásokra, vagy megfejthetetlen talányokra bukkan: akkor igen könnyen kételkedni kezd Istenben, hogy vajjon általában van-e Isten és ezen saját esztelenségei mellett kétségbe esik. Nem, a ki az Istenséget vizsgálja, a ki Istenről beszél, annak nem szabad felületességnek, nagyon kíváncsinak lenni, hanem egész komolysággal, egész alázattal kell azt tenni, mert ez illik ezen legmagasabb kérdéshez. Ne arra gondoljon, hogy ő képes minden talányt megoldani, minden kérdésre megfelelni: hanem, mint véges ember tegye ama lelki vágygyal, mely e szavakban nyilvánul: »Mint a szép hives patakra a szarvas kívánczozik, Lelkem úgy óhajjt uramra és hozzá fohászok. Tehozzád, én Istenem, szomjuhozok

zugság minden, minden a mit látunk. Szemfényvesztés, semmi egyéb. Ennek a nagy fénynek nagy az árnya is. Ne nézd azokat a büszke palotákat, ámbár azok lakói talán a legszegényebbek: lelki szegények, — hanem eredj a külvárosok penészes pinczelakásaiba és ha bent a fényesség elvakította szemedet, itt lásd a sötétségben a megtestesült nyomornak torzképeit. És itt van a többség . . .

Egyedül bolyongtam a főváros zajos utcáin. Cél nélkül, elgondolkozva. Észre sem vettem, hogy már messze kitértem a külváros keskeny sikátorai közé. A pinczelakások alacsony ablakain kiözlő iszonyu bűz ébresztett fel mély elmerültségemből. Kíváncsian nézegettem be egyik-másik rosszul függönyözött ablakon. Nem akartam hinni szemeimnek, ijesztő visszataszító volt a kép, mely elémbé tárult. Mohó kíváncsiság vonzott tovább és tovább leskelődni. Egy új világ nyílt meg szemeim előtt. Bent a nagy világosság elvakított, éreztem, hogy most kezdek tisztán látni. Milyen ellentét is én Istenem? Benn büszke, fényes paloták, itt szegényes pincze lakások, melyekről le ri a nyomor ijesztő képe, hol a szegénység, a nyomor beszél, s a miket beszél, sajog bele az ember szíve. Ott benn a fény, a pompa tündöklő fényében, itt az árny, a nyomor

a maga meztelenségében. Ott a vígságnak tündöklő napja, itt a szenvedés pokolsötét éjszakája . . .

Mintegy lebilincselve állottam meg egyik ablaknál. Amenyire kivehettem nyomoruságos kis pinczelyuk volt ez is, mint a legtöbbször a leggyarlóbban butorozva. Egy rozoga asztal, mellette egy még rozogább pad, egy kihuzós ágy volt az egész butorzat. Ép akkor érkezett haza egy alig tizenkét éves fiucska fázva, dideregve, kezében hozva egy csomó megmaradt ujságot. Ruhája foszlányokban lógott vézna testén, mely reszketett az átfázástól. Az ujságokat látva, következtethettem, hogy egy szegény ujságárus család az, kit magam előtt látok. A kis fiu sirva panaszkolta, hogy alig áru't egy pár garast, nem akar senki megállni ebben a kutya hidegben. Erre valaki megmozdult az ágyban. Egy sárga, aszott alak. A fiu édesanyja. Mellette volt még a rongyok között egy három négy éves kisleányka.

Látszott az asszonyon, hogy nagy beteg. Már nem sok lehetett hátra. Ki tudja mióta ez a csepp fiucska tartotta e három tagu kis családot. Valami úgy vonzott, hogy továbbra is ott maradjak az ablaknál. Nem éreztem már a hideget sem.

Valamit mondott az asszony a kis fiunak, a mit azonban az ablakon keresztül nem érthettem.

én lelkem. Vajjon színed eleibe, Mikor jutok, élő Isten! Akkor öntudattá erős meggyőződésé válik benne e szózat: »Az Ur van veletek, s ha ti is vele lesztok, ha őt kerestek meg találjátok«. (2. Kron. 15. 2.)

Isten ismeretünk mérlegelésénél, gondoljunk mindenkor arra, hogy mint az apostol mondja, minden ismeretünk és bölcsességünk csak töredék (I. Kor. 13.) és akkor nem fogunk magunkon csudálkozni, hanem önkényt érthetőnek találjuk, hogy Istenről való elmélkedésünk közben, oly gyakran bukkanunk mindenféle ellenmondásokra és hogy ezek annál inkább szaporodnak és élesekbbek lesznek, minél mélyebben akarunk bocsátkozni Isten lényegének felfogásába.

(Folyt. köv)

Virágvasárnap.

A lég tele van
Hangos, nagy harsonazajjal,
Fölnyitja szemét
Rá, mosolyogva a hajnal.
Egész Jeruzsálem
— Koronázás ünnepe lesz-e? —
Öltözködik ünnepi mezbe;
Fény a palástja, virág a ruhája...
Hozsánna, hozsánna,
Jön a názáreti Jézus!

Száll gyorsan e hír,
S rózsával szórja be végig
Száz utca sorát,
A komor »szent hely« küszöbéig.
Egy vágy van a légbe,
Egy bent, a szívekbe' beírva:

Ki, ki a betfágei utra!
— A ki csak élő, nincsen maradása...
Hozsánna, hozsánna,
Jön a názáreti Jézus!

Betfáge felé.
Meghajlik a pálmafa lombja;
Betfáge felé
Szőnyeg az ut, virág a porondja,
Betfáge féle ma
— Keltén szent titku sóhajoknak, —
A szívek sovárgva dobognak.
Minden kar ölelésre kitarva...
Hozsánna, hozsánna,
Jön a názáreti Jézus!

Nehéz betegek,
Elhagyva a jajt, el az ágyat,
Ki, ki, legalább
Az utcák szegélyire vágynak.
Hallják az örömjajt,
És a remény és hit mennyei ikre,
Fehér lobogót bont, s tűz szíveikre.
Tekintetek úgy, úgy, mosolygva a mára.
Hozsánna, hozsánna,
Jön a názáreti Jézus!

... Szívünkben öröm,
Lelkünkbe' hitünk olajága:
Gyerünk ki mi is,
Ez ünnepi, fényes fogadásra!
— Hadd zugjon az álnok,
Hadd a szél a Golgotha ormén,
Képmutató farizeus-formán,
Hadd mossa kezét Pilátus előre,
Hozsánna örökre
Neked, óh názáreti Jézus!

Szabolcska Mihály.

A kisleányka szótlanul, de olyan esdeklően nézett az anyjára. Az anya megértette. Benyult a váncos alá. Egy darabocská száraz kenyeret huzott elő. Két felé törte. Oda adta a két gyermeknek. Mohó étvágygyal fogyasztották el, látszott, hogy már régen nem ettek. Ezzel meg volt a vacsora. Következett a lefekvés. Oh, de megható volt, midőn az anya maga elé állította két kis gyermekét s összetett kezekkel imádkoztatta. Szemembe köny lopódzott. Ime, ezek küzdve a legnagyobb nyomorral, de meg nem törve, törhetetlen hittel vannak az iránt kitől jön minden csapás, minden áldás. És nekem is, szívembe valami megfoghatatlan erő költözött e kép láttára, hogy soha nem csüggedve mindig csak előre: hittel, reménnyel.

Az imát elvégezve lefeküdt a kis család. Elaludt a mécs, s sötét leplét ráborította az éjszaka a nyomor tanyájára.

Én is haza indultam. Sehoggy sem tudtam kiverni fejemből a látottakat. És lám. Ott benn is, a nagy fény nem hat most úgy reám, s a tündöklő, büszke alakokat közömbösen nézem, szemem előtt folyton azt a kis családot látom, melynek minden boldogsága a napról-napra küzdve, reménykedve megszerzett falat kenyér... És azzal kel, azzal fekszik: Add meg a mi mindennapi kenyertünket!

Másnap is kimentem a kis családhoz. Gyász volt a házban. Valaki meghalt. Bementem. A kis leányka ártatlanul bámult reám, idegenre. Egy pár szegényes alak foglalatoskodott a hallottal. Meghalt az anya. A kis fiu már értette tudta mit vesztett, zokogott szegény. En tehetetlenül állottam a nyomornak e gyászos hajlékában. Mit tehetten volna? Egyik szegény munkás mondta, hogy a kis leányt magához veszi, a fiu pedig már elég nagy, hogy megéljen.

Másnap egy kopott gyászocsit láttam az utcán végig haladni utánna lépkedett a két gyermek és az a másik szegény munkás. Ennyi az egész.

Kerestem a könyörülő emberiséget: nem volt sehol. Sietünk: Rövid az élet. Nem érünk reá megállani egy sirnál. Meghalt? Jól járt vágjuk reá, és azzal vége. Hiszen maholnap mi is oda jutunk. Ez a mai életbölcsesség.

A mai emberiség mint ellenség lesi egymás elől a falatot s örül ha a másik hoppon maradt; most nem sajnálkozunk, hanem örülünk egymás romlásán, pusztulásán, s ezért pusztít közöttünk ijesztő képével a nyomor.

Isten igéje.

Istennek kertje.

Ézsaiás, 51. 3.

»Kétség nélkül megvigasztalja az Úr a Siont, olyaná teszi az ő pusztáját, mint az Édent és annak pusztáját, mint az Urnak kertét, öröm és vigasság találatik abban, hálaadás és dicséretnek szava.« Most tavasznak kezdetén, a mikor a gondos kéz hozzá fog a kert pompájának fejlesztéséhez, a próféta vigasztaló szava szerint Isten országának kertje is eszünkbe jut. Mert Ézsaiás e kertnek jövődjéről beszél. Az elveszett Éden kertnek újra kell virulnia. Az első emberpárnak elveszett boldogságát visszasírjuk s könnyeink egy új paradicsom vetéseire hullanak. Valóban minden keresztyén gyülekezet Istennek egy-egy kertje, a világ pusztájában, mindenikben nő a hit, remény, szeretet virága s a jó cselekedetek gyümölcsfája. Még tovább megyek. Minden egyes keresztyén szív Istennek kertje, a melyet az Úr ültetett be s ápol mind e mai napig. Kérdezzük magunktól: felmutathatjuk-e a keresztyén erényeknek virágáit?

Hát a jó tetek gyümölcsseit? Mert Isten nem kegyetlen kertész, a ki ott is akarna szedni és aratni, a hol nem vetett. A jóság és szeretet kedves virágait csak ott akarja leszakítani, a hol már munkálkodott az Ige erejével. Mint gondos kertész nem keres virágot a kopár földön.

Mily sok a tövissel benőtt és a kopár föld! Nézzük az elhanyagolt gyermekeket, a kik az utcán nőnek fel vadon, az Urnak fegyelme és intése nélkül, nézzük az elveszett tékozló fiukat és leányokat, a kik Istennek igéjét kitépték szívből, a mit a gyermekkorban gondosan ültettek el a szülők, tanítók és lelki pásztorok, szomoruan sóhajtunk a kertész kárbavesztett munkája miatt. Hány kert van, a hol virágok helyett férgek pusztítanak, a hol madarak helyett kigyók kóltik ki rut fajzatukat.

A jó kertnek öntöző vize Istennek szent lelke. Mily erőtellenül pihen az ember szíve a kísértéseknek tüzeiben! Mennyire elszárad a nyomorúságban! Ellenben milyen édes, milyen

öröm és vigasság találatik abban a próféta szerint is, a melyben Isten kegyelem kutjának vize folyik reggel és este, délben és éjszaka szakadatlanul. A hol ez folyik, ott a szív valóságos Éden kertté virágzik fel, ott világosság, erő, békesség, vigasztalás és öröm hajtásai látszanak. Meríts e kutból, szegény szív szakadatlanul! Ha elapad a forrás, üss reá az imádság botjával, mint hajdan Mózes, és a sziklából friss forrás víz szökik majd elő. Kérd a gazdag Istent, kérd a szent lélek ajándékait s ő felüdit téged, mert Isten kegyelem kutjában bőven van a forrásvíz.

De nem csak jó magra s forrásvízre van szükség, hogy a kert viragozhasson. Kedvező időjárás nélkül a legszebb kert is tönkre megy. Napfény és felhős idő, enyhe szelek és melegség, — mindez szükséges a további fejlődésre. Gondoskodik erről is az Isten. Lelkünk felett is látjuk a kék eget. Majd sötét felhők tornyosodnak s beárnyékozzák a szív világát, majd a szerencsés boldogság vidám napfényében süt-kérezhetünk. De jó a fájdalomnak hideg jégviharja s nagy pusztítást visz véghez a szív világában. Ujra felderül az ég s enyhe tavaszi szellő játszik szívünkkel. Látod embertársam, ez a kedvező időjárás, a mely fejlőd-

POGÁNY PÁPOK.

ról jó, ez az isteni kegyelemnek gondviselő vezetése. Isten a vihar által is megedzi, megerősíti a szív növényeit. Ezerféle uton jár velünk az Úr. Látok ott egy virágos kertet. Kápráztató színben ragyognak a levelek. A pillanatnyi lelkesedésben a lélek szép tette ragadhatja magát. Ha közelebb lépünk a virágokhoz, észrevesszük, hogy nincs gyökere. Csak egy vihar északi szele kell, hogy érintse s a virág ledől, elhervad. Sok szív megtörik a kísértések és a fájdalmak között, mert nincs mélyebbre ható gyökere. A hol az erény az élő hitben gyökerezik, a hol lehet a gyökér Jézus Krisztusig, az üdvösségnek örökkévaló kősziklájáig, csak ott erős a szív, csak ott terem isteni növényeket. Ha jó a vihar, a virágnak csak a koronáját rázza meg, de a gyökere erősen megmarad.

Ott van egy más virág az ibolya, a mely titokban illatozik, az alázatosság jelképe. Hát a lilium? Tiszta kelyhével a szemérem példája. A félig nyíló rózsza? Az a felebaráti szeretet, a mely csak saját hitsorsosával tesz jót, mutat szeretetet.

A százlevelű rózsza az általános emberi szeretet, a ki nem kérdi, hogy kicsoda az én felebarátom? Ott van a békesség olajfája. Legszebb a sziklaszilárd és kitartó pálmafa, a melynek annál mélyebb a gyökere, minél erősebb a vihar, a mely koronája felett elhalad. Ott van végül a reménység fája, az örök zöld fenyőfa.

Ilyen virágokkal vigasztalja meg az Ur Sion. Oh, a prófétának igaza van. Az Éden tündökölt még ma is. És virágozni fog Isten országának terjedésével még jobban, még erősebben.

Király Béla.

Hazai krónika

— 1905. április 13. —

Országgyűlés. *Április 5-én* szintén csak rövid ülése volt a képviselőháznak. Elnök, *Justh* Gyula kegyeletes szavakban emlékezik meg a ház három halottjáról: *Beöthy* Ákosról, *Neményi* Ambrusról és *Luppá* Péterről. Mind a három még a múlt ülés szakban volt képviselő. Emléküket jegyzőkönyvben örökítik meg. Elnök bejelenti, hogy a haditengerészet parancsnoksága meghívta a Házat »Erzherzog Ferdinánd Max« csatahajónak május 21-én leendő vízrebocsátására. *Rátkay* azt kérdi: milyen nyelven érkezett a meghívó? *Justh*: Magyar nyelven és más nyelven nem is fogadnék el semmit. Elnököt e kijelentésért zajosán megélelyezték. *Április 6-án* csak *Kossuth* Ferencz beszélt. Két indítványt terjesztett elő. Egyikben azt indítványozta, hogy a mi november 18-án történt, az semmisnek és jogérvénytelennek mondassék ki s az erre vonatkozó feljegyzések a naplóból s a jegyzőkönyvből, mint oda nem való foltok, kitöröltsenek. Ezenkívül még azt a tanulságot hangoztatta, hogy Magyarországot jogsértésekkel és törvénysértésekkel kormányozni nem lehet. Másik indítványa az volt, hogy a Ház kétszönsz feliratot a királyhoz és abban fejtse fel a sérelmeket és jelölje meg a nemzet kívánságait. Mindkét indítvány tárgyalását másnapra tüzték ki. *Április 7-én.* A *Kossuth* indítványának tárgyalásánál *Gulner* Gyula szólal föl elsőnek és elítéli a nov. 18-iki eseményt. *Tisza* István gróf őszintén bevallja, hogy ebben a dologban a nemzet nem helyeselte az ők eljárását, de ma is az a meggyőződése, hogy helyesen jártak el. Több felszólalás nem is volt. Szavaztak: 188 képviselő elfogadta a *Kossuth* Ferencz indítványát; ellene a szabadelvű pártból: 86-an szavaztak. A királyhoz intézendő felirat szükségességét *Thaly* Kálmán indokolta meg. *Tisza* István gróf ellenzi a feliratot, mert a király nem mondott trónbeszédet, s egy felirat még megnehezíthetné a kibontakozást. *Ugron* Gábor szinten szükségesnek tartja a feliratot és a helyzetért a király rossz tanácsadóit hibáztatja. *Tisza* tiltakozik az ellen, hogy ők a felséget tévesen tájékoztatták volna. Ezután elfogadták a felirati indítványt is. *Április 8.* E napon érdemleges dolog csupán annyi történt, hogy a Ház 21 tagot választott a felirati javaslat elkészítésére. Ebből 15 *Kossuth* párti, 2 *Bánffy*-párti, 2 *Andrássy*-párti, 2 néppárti.

Világkrónika.

Orosz-japán háboru. A múlt hetet, mivel a harcz térről semmi hir nem jött, béke hírek jártak be. Állítólag az amerikai köztársaság elnöke közben járt volna a két hadakozó félnél, hogy kösenek békét. De ezt a hirt Szentpétervárról megczáfolták. Az oroszok komolyan készülnek a háboru folytatására.

Vilmos német császárról beszél ismét a világ. Említettük, hogy a császár a déli tengerre utazott. Utjában meglátogatta a portugál királyt, meg az olasz királyt. Ez utóbbit a midőn felköszöntötte, hangsúlyozta, hogy a hármasszövetség nagyon jól áll. Elment Vilmos Afriká északi partjára Marokkóba is és meglátogatta az ottani német lakosokat. Marokkó császárnak azt mondta, hogy őt mint független uralkodót ismeri. Ez a beszéd az angoloknak és francziáknak nem tetszett, kik titokban szeretnék Marokkót megkeríteni. De Vilmos is éppen ebben útazik.

Nagy szerencsétlenség. Spanyolország fővárosban a vízvezeték építésénél omlás történt és 500 munkás ott lelte halálát.

A szász király Bécsben. Frigyes Ágost szász király királyunk látogatására még e hó 28-án Bécsbe érkezik.

Kikosarazott herczeg. György görög herczeg, Kréta kormányzója, immár abba a korbba lépett, hogy asszonyt vegyen a házhoz. A herczeg maga is belátta ezt és a *Connaught* herczeg második leányára gondolt, aki szerinte igen jól illenék Kréta kormányzói székre. Az angol lapok azonban még mielőtt kérébe ment volna tudtára adták, hogy a herczegnő másik testvére is királyhoz ment, s ennek is ahoz kell menni. Meg aztán György herczegnek nincs is annyi jövedelme, hogy királyilag eltarthassa a feleségét. Így aztán a kéré elmaradt.

Párizsban egy nagy összeesküvésnek jöttek nyomára, melynek célja az volt, hogy a köztársaságot megbuktassa és *Napoleon Viktor* herczeg javára vissza állítsa a királyságot.

Egyházi élet.

Virágvasárnap. Elérkezett ismét a szép, a kedves virágvasárnap. Elhozta a tavasz. Vagy tán éppen ez hozta meg a tavaszt is. Lelkünk szárnyain oda szállunk Jeruzsálem utcáira, hol az ldvezítő halad szerényen, alázatosan a milyen volt az ő élete. Lábai alatt pálma ágak, a levegőben virág illat s körülötte örvendező nép. Áldott a ki jött az urnak nevében. Mindent az Urnak nevében! Ez volt életének vezér gondolata. És ettől se jobbra, se balra nem tántorodott. Pedig csak egy lépés és oda ülhetett volna a Dávid királyi székébe. De ő az Urnak nevében jött és a diadal ünnep napján is az Urnak templomába ment. Vajjon e mai nap megtelik-e az Urnak háza áhitatos, istenfélő hivekkel, kiknek akarata nem más, mint az Urnak akarata? Oh, ha az embere-

ket mindig ez az akarat — és nem a sátán akara-
rata — vezérelné: milyen diadal ut lenne a mi
utunk is! De mit tagadjuk: a sátán sokszor
erősebb és mi letérünk az Ur utairól. Mig nem
késő, térjünk vissza. Ne csábítsom el a világ, a
hir, a földi dicsőség. A megtérésnek legyen az
első jele: a templomba menetel és hálaadás a jó
Istennek: Ha ezt meg tudjuk tenni, nincs okunk
félni a Golgothától! (Olv. Máté XXI. R. 1—17. v.)

Hálás köszönet. Kávásy Sándorné szül.
Récsey Erzsébet urnó az erkávási ev. ref. egy-
háznak egy igen szép kivitelű ezüst urasztali
kenyértartó tányért és bortartó kelyhet ajándéko-
zott, férje pedig egy igen diszes kötésű *Arany-
könyvet*. Az ő áldozatkésztségük, ugyszólván, ki-
fogyhatatlan egyházuk iránt. Ezen újabb ajándék-
ért is fogadják, ugy egyházi, mint magam forró
köszönétet Erkávás 1905. Ápril. 6. G. Diószeghy
Mór ev. ref. lelkész.

Dr. Gróf Kuun Géza haláláról, a család a
következő gyászjelentést adta ki: Osdolai gróf
Kuun Gézáné, szül. gyerőmonostori báró Kemény
Vilma ugy saját, mint öccse gyerőmonostori báró
Kemény József, nemkülönben az összes rokonok
nevében mély szomorúsággal tudatja, hogy felejt-
hetetlen férje, illetőleg nagybátyja és rokonuk,
osdolai gróf Kunn Géza ő cs. és apost. kir. fel-
sége valóságos belső titkos tanácsosa, a főrendi-
ház választott tagja, a M. Tud. Akadémia ig. és
t. tagja, bölcsészektudor s a leydeni egyetemen
a sémi nyelvek tiszteletbeli doktora, az olasz kö-
ronarend középkeresztése, az erdélyi evang. reform.
egyházkerület egyházi értekezletének világi elnöke
volt evang. reform. egyházkerületi főgondnok, a
szászvárosi evang. reform. Kuun-kollégium tiszte-
letbeli főgondnoka, a Magyar Néprajzi Társaság
örökös tiszteletbeli elnöke és alapító tagja, a hu-
nyadmegyei Tört. és Rég. Társaság örökös elnöke
s alapító tagja, a Magyar Történelmi Társulat
alapító s választmányi tagja, a Vajdahunyadvári
Egylet tiszteletbeli elnöke, az Erdélyi Magyar Köz-
művelődési egyesület tiszteleti elnöke s igazgató-
választmányi tagja, ugyanezen egyesület irodalmi
szakosztályának elnöke s hunyadvármegyei választ-
mányának örökös elnöke, a dévai állami iskolák-
gondnokságának s az Erdélyi Irodalmi Társaság
elnöke, a múzeám-tanács tagja, az Alsófchérmeg-
yei Történelmi, Régészeti és Természettudományi
Társulat, a marosvásárhelyi »Kemény Zsigmond-
Társaság«, a Magyar Földrajzi Társaság, ugyszin-
tén több külföldi tudós társaság tagja, folyó-évi
április 10-én éjjel 1 óraker, életének 67-ik évében
csendesesen elhunyt. A boldogult hült tetemei szer-
dán, április 12-én, délután fél 5 óraker fognak a
M. Tud. Akadémia oszlopcarnokában, az ev. ref.
egyház szertartása szerint megáldatni és Kolozs-
várott a temető halottasházából szombaton, ápri-
lis 15-én, délután 4 óraker mondandó ima után
örök nyugalomra helyzetni. Budapesten, 1905.
április 10-én.

Készítsük hát...

Készítsük hát azt az utat,
Mi Jézushoz vezet,
Mi szívünkbe megneveli:
A hü szeretetet!

Embertársunk iránt legyen,
Oh a könyörület...
Megbocsátással nyerjük meg,
Mi ellenségünket!

Mert akkor így a nagy Isten
Megsegít a jóban,
El nem lankad erőnk soha:
Munkában, dologban:

A veszélyben felettünk áll,
S megtartja életünk:
Csak az Isten, mi Istenünk
Legyen mindig velünk!

H Szántó István

Mai képünkhöz.

Vallásos irányu lap hasábjain, mint a Vasár-
nap is, ugy véljük, nem érdektelen, ha idegen
népek vallásos viszonyait, templomát, papjait
ismertetjük meg. Ezen célból adjuk most a
kinai *pogány papok* arcképét. Ott vannak a po-
gány parokhia előtt, szépen, diszesen felöltözve.
Öltözetük, bizony, nem igen hasonlít a ker. papok
öltözetéhez. A kinai buddhista vallásban is ki van
fejlődve a papi rend, s ezzel együtt a papuralom.
A papok nélkül a hívő mit sem tehet lelki üdvös-
ségének megszerzése végett. Péter apostól — ki-
ről azt mondják, hogy ő lett volna a papuralom
megalapítója — így tanít: »*Ti pedig választott
nemzetség, szent nép és királyi papság vagytok,
kiket Isten a maga sajátjának tart, hogy annak
hatalmas dolgait hirdessétek, ki titeket a sötétség-
ből a világosságra hívott!*« (I. Pét. II. 9.)

Vegyes hírek.

Hüvös időjárás. Április második hetében
országszerte igen hüvös volt az időjárás. Több
helyen, így a Székelyföldön is vastag hó esett.
Ezzel együtt fagy is volt, a mi szintén jelenté-
keny károkat okozott. Kérjük Istent, hogy adjon
kellemetes napokat.

Wesselényi emléktábla leleplezése. Vasár-
nap, ápr. 9-én leplezték le Budapesten, a Ferencz-
rendiek tamploma oldalán, br. Wesselényi Miklós
emléktábláját. Az emléktábla azon alkalmából
készült, hogy Wesselényi az 1838-iki nagy árvíz
alkalmával, hősies bátorsággal mentette meg a
fuldokló lakókat. Az ünnepélyen képviselve volt
a családon kívül a képviselőház is.

Az első magyar darabant-testőrök. Báró
Fejérváry Géza táborszernagy, az első magyar da-
rabant-testőrség kapitánya, a királynak elutazása

előtt a budai várban bemutatta a két első darabant-testőrt teljes diszgyenruhájában. A két testőr közül az egyik Daenzig Antal őrmester, az osztrák testőrség volt tagja egy aradi magyar ácsmester fia, a másik Vogl Ferencz, a pécsi 19. honvédegyalozezred volt őrmestere. Mind a kettő hatalmas szál legény, akin pompásan feszült a gyönyörű magyaros stílusú egyenruha, mely Mátyás korabeli, színe vörös-fehér és aranyba játszó. Szűk, festhez álló nadrág, magyaros attila, ezüst zsinórzattal és vitézkötéssel, középkori lovagkeztyű, alabárd, magyar kard és Zrinyi korabeli sisak, ezüstös színű fehér tollforgóval. A királynak nagyon tetszett a festői egyenruha s csupán annyi változtatást tett rajta, hogy a testőrök a lovagkeztyű helyett rendes kis keztyűt viseljenek, nehogy a hosszú keztyűszár elfödje az ujjon a magyaros diszítést. Az új darabant-testőrség ez év június 8-ikán, a koronázás évfordulójának ünnepén fog először nyilvánosan szerepelni. A testőrök alabárdjára Szűz Mária képe és a magyar korona van bevésvve. Ezek az alabárdok a református Tisza István gróf miniszterelnöksége alatt készültek.

A Kossuth-nóta költője. Kevesen tudják, hogy a »Kossuth Lajos azt izente...« című szép magyar nóta szerzője Kelemen Mór, kuriai tanácsvezető bíró, a vaskoronarend lovagja volt. Kelemen Mór ápril. 7-én halt meg Budapesten. Temegetése óriási részvét mellett történt meg. A szertartást az operaház énekkara nyitotta meg, remekül adva elő egyik zsolttárt. A gyászdal után Petri Elek budapesti első ref. lelkeszt bucsuztatta el a megboldogultat. Megemlékezett az igazságügy terén szerzett érdemeiről, irodalmi tevékenységéről, puritán jelleméről, hazafiságáról. Megemlítette, hogy az elhunyt volt az, aki mint 16 éves ifjú kardot fogott, s a haza védelmére kelt, hazafiúi felbuzdulásában írta a Kossuth-nótát. A gyülekezetre a beszéd nagy hatást tett, amely még fokozódott, amikor az operaház férfikara váratlanul belekezdett a Kossuth-nóta hangjaiba. A Kossuth-nóta elhangzása után a közönség széteszlott, a halottat pedig a józsefvárosi teherpályaudvarba vitték, ahonnan Kunszentmiklóásra szállították.

Mag nélküli alma. Spencer János amerikai kertész, keresztezés útján olyan almafajt állított elő, a melynek egyetlen magja és egy szikra torzsája sincs. Az első öt fajából most 2000 oltoványa van már. Ennyi ma az állomány az egész világon. Összre azonban 375.000 veszzőt remél s jövőre 2.500.000 mag nélkül való alma fácskájára számít. Nehány év múlva tehát minden valószínűség szerint piaczi áruczik lesz ez a csuda-alma, ép úgy, mint ahogy ma már a magnélküli narancs is az. Az új almafajnak a jelentősége nemcsak az, hogy nem lévén csutkája, egy ötödével husosabb tehát értékesebb, hanem a pomológusokra nézve még egy értékes tulajdonsága van, t. i. hogy ez az alma nem pondrosodik, nem lesz kukaczos. Mert az a tapasztalat, hogy a pondró nem a gyümölcs husából él, hanem kizárólag a mag körüli belső részekből szedi táplálékát. Ha tehát nincs az almának magva, ugy a kukacz nem is tud honnan élni. Hanem a szép almafa-

virágzás is elmarad, a színes szirmok tavaszi színjátéka kimulik majd lassanként az almakertészetből. Mert ezek a magvatlan almák természetesen azon kezdik, hogy nincs virágjuk, hanem virágtalanul bogyóznak ki a fából. Ami azonban kertészileg megint igen nagy jelentőségű dolog, mert így nincsen a gyümölcs az időjárás veszedelmének kitéve.

Nemzetiségi tüntetés egy főiskolában. A nagyszebeni főgimnázium hazafias ifjusága kegyelettel ülte meg márczius idusának és a nap emlékére feltüzte a nemzeti színű kokárdát. De ez már sehogy sem volt inyére néhány oláh politikusnak, a kiknek unszolására az oláhajku tanulóik közül néhányan megrohanták a magyar ifjakat, letépték a nemzeti színű kokárdákat és lábbal taposták. A főgimnázium tanári kara vizsgálatot indított a botrányos ügyben és a magukról megfélekedzett gimnáziumi tanulók közül hatot mindenkorra kiutasított a gimnáziumból.

Tudomásul. »Pihenőre« cím alatt egy könyvet akartam kiadni. Alig akadt néhány előfizető. Ezt a végtelen csekély érdeklődést hajlandó vagyok, az idő rosszul megválasztásának tulajdonítani. Nyomasztó anyagi helyzet, sulyos, izgató politikai viszonyok elterelték róla a figyelmet. Azért elhatároztam, hogy felhívásomat jelen év augusztus havában megismétlem. Akkor ha sikerülni fog, a könyveket annak a néhány előfizetőnek megküldöm, ha azonban addig várni hajlandók nem volnának, kérem, óhajtásukat velem egy levelező-lapon tudatni. G. Diószeghy Mór, ev. ref. lelkeszt.

A büntettek és a hét napjai. Egy bécsi orvosi lap érdekes statisztikát közöl arra nézve, hogy a büntettek miként oszlanak meg a hét egyes napjain. Az adatokat ehez a statisztikához az alsó-ausztriai rendőrség szolgáltatta. E szerint átlag hétfőn 125, kedden 69, szerdán és csütörtökön 62, pénteken 48, szombaton 103 és vasárnap 254 büntetett követtek el az utóbbi években Alsó-Ausztriában. Ebben minden esetre nagy szerepet játszik a pálinka, Vasárnap, amikor a korcsmák a legnépesebbek, történik a legtöbb bűn és kihágás, hétfőn pedig az emberek még a vasárnapi alkohol hatása alatt állanak. A következő legveszedelmesebb nap a szombat, a bérfizetés napja, bár ekkor az ivásra mindössze néhány óra áll rendelkezésre. A bécsi orvosok egyesülete elhatározta, hogy ezeket az adatokat röpiratban terjeszti a munkások közt. Csak aztán a munkások és mások is keressenek vasárnaponkint a korcsmánál más szórakozó helyet, mindjárt kevesebb lesz a büntettek száma, ugy nálunk, mint másutt.

Gabonapiacz Budapesten.

április 10.

Buza:	. . .	100 kilónkint 18 k. 10 f. — 18 k. 60 f.
Rozs:	. . . »	14 k. 35 f. — 14 k. 55 f.
Árpa:	. . . »	14 k. 35 f. — 15 k. — f.
Törökbuza:	»	15 k. 40 f. — 15 k. 60 f.
Zab:	. . . »	14 k. 40 f. — 15 k. — f.